

יורה דעה, הלכות פדיון בכור, ה"י

אוּעַל-כֵּן בְּאֵמַת זָכָה יַעֲקֹב עַל-יְדֵי-זֶה לְקַבֵּל גַּם הַבְּרָכָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת מִיִּצְחָק, כִּי הָאֵל בָּהֵא תֵּלֵא כִּנּוּי, כִּי יִצְחָק טָעָה בְּעֵשׂוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וְעַל-כֵּן רָצָה לְבָרְכוֹ קֹדֶם מוֹתוֹ עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה דִּיקָא, כִּי סָבוּר שֶׁעַל-יְדֵי שִׂיאֲכִילוֹהוּ עֵשׂוֹ וְכִנּוּתוֹ יִהְיֶה לְקַבֵּל הַשְּׂאֵרֶת הַדַּעַת מִמֶּנּוּ קֹדֶם מוֹתוֹ אִזּוּ יוּכַל לְהַאִיר בּוֹ הַדַּעַת בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא כִּנּוּי. וְעַל-כֵּן דִּקְדַּק יִצְחָק וְאָמַר וְאֲבָרְכָה לִפְנֵי ה' לִפְנֵי מוֹתִי לִפְנֵי מוֹתֵי דִּיקָא כִּי כָל רְצוֹנוֹ וּמִגְמַתוֹ הִיָּה לְהַשְׂאִיר דַּעַתוֹ אַחֲרָיו אַחֵר מוֹתוֹ כִּנּוּי וְעַל-כֵּן רָצָה לְבָרְכוֹ בְּעֲשִׂירוֹת קֹדֶם מוֹתוֹ בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא וְכִנּוּי. אֲבָל רַבְּקָה יָדְעָה רִשְׁעוֹתָיו שֶׁל עֵשׂוֹ שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ בְּבְרָכָה שֶׁהוּא הַדַּעַת הַקְּדוּשׁ רַק בְּתַאֲוֹת גְּשָׁמִיּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה לְבַד עַל-כֵּן מִהֲרָה וְקָרָאָה אֶת יַעֲקֹב וְזָרְזָה אוֹתוֹ שֶׁיִּכְיִן וְיָבִיא מֵאֲכָלִים לְאֲבִיו פֶּאֶשֶׁר אֶהֱבֶה כְּדֵי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַשְּׂאֵרֶה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל דַּעַתוֹ הַקְּדוּשׁ לִפְנֵי מוֹתוֹ בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא וְכִנּוּי, כִּי זֶה הִיָּה כָּל מִגְמַת רַבְּקָה אִמּוֹ וְיַעֲקֹב אֲבִינוּ וְחִסְדֵי ה' עֲלֵתָהּ בְּיָדָם וְקַבֵּל אִזּוּ בְּרַכַּת הָעֲשִׂירוֹת כְּדֵי לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי-זֶה לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁהוּא הָאֲרֵת הַדַּעַת כִּנּוּי. וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַת שֶׁבָּרְכוּ בְּעֲשִׂירוֹת וּפְרָנְסָה נִתַּן לוֹ מִמְשָׁלָה וּמַלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וְכוּ' שֶׁהוּא פְרָנְסָה וְעֲשִׂירוֹת יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים וְכוּ', הֵינּוּ מְלוּכָה וּמְמֻשָּׁלָה, כִּי צְרִיכִין מִמְשָׁלָה וּמַלְכוּת לְהִיּוֹת אִישׁ חֵיל כְּדֵי לְקַבֵּל הָעֲשִׂירוֹת עִם הָאֲרֵת הַרְצוֹן כְּמִבְּאֵר הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר. וְזֶה שֶׁאָמַר יִצְחָק בְּעַת שֶׁנִּכְנַס יַעֲקֹב עִם הַמֵּאֲכָלִים, רָאָה רֵיחַ בְּנֵי כְרִים שֶׁיָּדָה אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה' זֶה בְּחִינַת הָאֲרֵת הַרְצוֹן הַנִּזְכָּר שֶׁהוּא בְּחִינַת מ"ה, בְּחִינַת מֵה חֲמִית שֶׁהוּא סוּד רֵיחַ, כִּי לִית מִחֲשָׁבָה תִּפְסָא תַּמּוֹן כָּלֵל רַק הוּא כְּמֵאן דְּאַרְח רֵיחֵי בְּבְחִינַת בְּרַח דוּדֵי וְדָמָה לָךְ לְצַבִּי וְכוּ' עַל הַרֵי בְּשָׁמַיִם (כְּמִבְּאֵר מַעֲט מִזָּה בְּדַבְרֵינוּ בְּהַלְכוּת בְּרַכַּת הַרֵיחַ, עַיִן שָׁם וְהַבּוֹ) וְעַל-כֵּן צַעַק עֵשׂוֹ, אֶת בְּכָרְתִי לְקַח וְהִנֵּה עַתָּה לְקַח בְּרַכְתִּי, כִּי הָאֵל בָּהֵא תֵּלֵא, כִּי הַבְּרָכָה לְקַח עַל-יְדֵי הַבְּכוֹרָה כִּנּוּי:

יורה דעה, הלכות פדיון בכור, ה"י

אֲזָנָה, אִם בְּחִקְתִּי תִלְכוּ וְאֵת מְצוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְכוּ' וְנִתְּתִי גְשָׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְכוּ' וְאֲכַלְתֶּם לְחֶמְקֶם לְשִׁבְעַת וְכוּ', וְתִמְהוּ הַרְבֵּה עַל שֶׁלֹּא הִזְכִּיר כִּי אִם שָׁכַר עוֹלָם הַזֶּה פְרָנְסָה וְשִׁבְעַת כְּמוֹבָא קִשְׁיָא זֹאת בְּכֵמָה מְפָרְשִׁים, אַךְ עַל-פִּי הַנִּזְכָּר מִיִּשְׁבַּע הַיֵּטֵב, כִּי עֵקֶר הַבְּטָחָה שֶׁמִּבְטִיחֵם עַל פְרָנְסָה וְשִׁבְעַת הַעֵקֶר הוּא מֵה שִׁינּוּ עַל-יְדֵי הַפְרָנְסָה וְהַשְׁבִּיעָה לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁמֵאִיר בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא וְכִנּוּי. שְׂזָהוּ בּוֹדָא הַבְּטָחָה גְדוּלָה, כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּכִלִּית בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא לְנֹצַח, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת כַּעַת יִאֲמַר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מֵה פֶּעַל אֵל, מֵה דִּיקָא שְׂזָהוּ בְּחִינַת מֵה רַב טוֹבָרָה אֲשֶׁר צָפְנָת לִירֵאִיָּה וְכוּ' שֶׁהוּא שָׁכַר עוֹלָם הַבָּא שֶׁזּוֹכִין לְקַבֵּל הָאֲרֵה מִשָּׁם בְּחִינַת הָאֲרֵת הַרְצוֹן בְּעַת הָאֲכִילָה וְעַל-כֵּן מִבְטִיחֵם הַכְּתוּב בְּבְרַכַּת הָאֲכִילָה וְהַשְׁבִּיעָה בְּשָׁכַר הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁהֵם עֵקֶר קְדוּשַׁת הַדַּעַת הַנִּזְכָּר, כִּי בְשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא זּוֹכִין לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁלְעֵתִיד כְּשִׁזְכּוּיִן לְדַעַת הַנִּזְכָּר שֶׁהוּא שְׁמִירַת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת כִּנּוּי. וְכֵן מִבְּאֵר בְּפֶרֶשׁה זֹאת לְמִסְתַּכַּל בְּתוֹרָה בְּאֵמַת, כִּי כְּשֶׁמִּבְטִיחֵם שָׁם בְּכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁל הַפְרָנְסָה וְהַשְׁבִּיעָה וּמֵאֲרִיָּה בְּזֶה עַד וְאֲכַלְתֶּם יִשְׁן נוֹשֵׁן וְכוּ' בְּתוֹרָה זֶה הוֹלֵךְ וּמִבְטִיחֵם בְּעֵצֶם הַתְּקַרְבוּתָם אֵלָיו יִתְבַּרַךְ שִׁינּוּ עַל-יְדֵי-זֶה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם תִּכְרָךְ, וְנִתְּתִי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְכוּ' וְהַתְּהַלְכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעַם וְכוּ' וּפְרַשׁ רַש"י, אֲטִיל עִמְכֶם בְּגוֹן עַד, הֵינּוּ שֶׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא זֶה שְׁפִים שָׁם רַש"י, יְכוּל, לֹא תִירָאוּ מִמֶּנִּי? תִּלְמוּד לומר, וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים. כִּי עֵקֶר שֶׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא הוּא בְּחִינַת הָאֲרֵת הַרְצוֹן הַנִּזְכָּר, בְּחִינַת כַּעַת וְכוּ' כִּנּוּי שִׁינּוּ עַל-כֵּן לְכַלֵּל שְׁנֵי הַשְּׂגוֹת יַחַד מִל"א וּמ"ה שְׂזָה עֵקֶר הַהַתְּקַרְבוּת אֵלָיו יִתְבַּרַךְ בְּחִינַת אֲטִיל עִמְכֶם בְּגוֹן עַד וְכָל זֶה אִי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי הִירָאָה כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר שָׁם עַל-כֵּן דִּקְדַּק רַש"י וְכוּ', יְכוּל, לֹא תִירָאוּ מִמֶּנִּי? תִּלְמוּד לומר וְכוּ', כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת לְכָל הַנִּזְכָּר כִּי אִם עַל-יְדֵי הִירָאָה בְּחִינַת מֵה רַב טוֹבָרָה אֲשֶׁר צָפְנָת לִירֵאִיָּה דִּיקָא וְכָל זֶה יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל הָאֲרֵה גְדוּלָה מִזָּה גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּעַת הָאֲכִילָה וּמִחֲמַת זֶה בְּרַכֵּם בְּכָל מְקוֹם בְּבְרַכַּת הָאֲכִילָה דִּיקָא מִחֲמַת שֶׁאִזּוּ זּוֹכְרִין לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר הַתְּכִלִּית:

בּוֹבְאֵמַת לֹא יַדְעֵתִי מַעֲקָרָא מֵאִי קָא קִשְׁיָא לְהוּ לְהַמְפָּרְשִׁים מֵה שֶׁהִזְכִּירָה הַתּוֹרָה יְעוּדִים גְּשָׁמִיִם הֵלֵא מְפָרְשׁ בְּפֶרֶשׁה הַזֹּאת יְעוּדִים רוּחִנִּיִם שֶׁהֵם עֵקֶר הַתְּכִלִּית בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא לְנֹצַח כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר וְהוֹלֵךְ בְּפֶרֶשׁה זֹאת מִן וְנִתְּתִי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם, דְּהֵינּוּ הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַשְּׂגָת הַדַּעַת הַנִּזְכָּר וְהַתְּהַלְכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְכוּ' עַד סוּף הַפֶּרֶשׁה רַק שִׁישׁ לְהַקְשׁוֹת מֵה סְמִיכוֹת יִשׁ לְבְרַכַּת הָאֲכִילָה וְהַפְרָנְסָה לְהַבְטָחַת וְהַתְּהַלְכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְכוּ'. אַךְ עַל-פִּי הַהַקְדָּמָה הַנּוֹרָאָה הַנִּזְכָּר שֶׁל בְּתוֹרָה הַנִּזְכָּר שְׁעַל-יְדֵי הָאֲרֵת הַדַּעַת הַנִּזְכָּר שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִירַת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת זּוֹכִין לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא כִּנּוּי וְעַל-יְדֵי-זֶה מִיִּשְׁבַּע שְׁפִיר וּמִקְשֶׁר הַמְּקָרָא הַיֵּטֵב וְכֵן בְּכָל מְקוֹם שֶׁמִּבְטִיחֵם אוֹתָם עַל בְּרַכַּת הָאֲכִילָה וְהַפְרָנְסָה אֶפְלוּ בְּמְקוֹם שֶׁסֶתֶם שָׁם וְלֹא פָרַשׁ כְּמוֹ כָּאֵן יִלְמַד סְתוּם מִן הַמְּפָרְשׁ שֶׁעֵקֶר הַפְּנוּנָה בְּבְרַכַּת הַפְרָנְסָה וְהָאֲכִילָה בְּשָׁכַר הַתּוֹרָה מִחֲמַת שֶׁבְּהָאֲכִילָה שֶׁזּוֹכִין עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא הַדַּעַת בְּהָאֲכִילָה הַזֹּאת מֵאִיר הָאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר הַתְּכִלִּית בְּעוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא כִּנּוּי. וְזֶה בְּחִינַת וְאֲכַלְתֶּם לְחֶמְקֶם לְשִׁבְעַת וְכֵן בְּפֶרֶשׁת וְהִיָּה אִם שָׁמוּעַ כְּתִיב וְאֲכַלְתֶּם וְשִׁבְעַת, הֵינּוּ בְּחִינַת הָאֲרֵת הַרְצוֹן הַנִּזְכָּר שֶׁהוּא עֵקֶר הַשְׁבִּיעָה בְּחִינַת וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן שְׂזָהוּ בְּחִינַת צְדִיק אֲכַל לְשִׁבְעַת נַפְשׁוֹ, כִּי עֵקֶר הַשְׁבִּיעָה הוּא עַל-יְדֵי הָאֲרֵת הַרְצוֹן, כְּמוֹ שֶׁאֵיִתָּא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ, וְרַעוּתָא דְשִׁבְעָא שְׁוִיא עֲלֵיו, עַיִן שָׁם:

יורה דעה, הלכות פדיון בכור, ה"י

אֲזָנָה שְׁפִים אֵי ה' אֱלֹקִיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי וְכוּ' וְאֲזָלָה אֲתֶכֶם קוֹמְמִיּוֹת פֶּרַשׁ רַש"י בְּקוּמָה זְקוּפָה זֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁמִּבְּאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר שֶׁלְזַכּוֹת לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן בְּעַת הָאֲכִילָה צְרִיכִין לְהִיּוֹת אִישׁ חֵיל שִׁיָּהִי לּוֹ חֵלֶק בְּהַמְמַשְׁלָה וְהַמְלָכוֹת דִּקְדוּשָׁה. וְעַל-כֵּן מִזְכִּיר לָהֶם ה' יִתְבַּרַךְ שֶׁעֲשָׂה הַחֶסֶד לָהֶם שֶׁהוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם מֵהִיּוֹת לָהֶם עֲבָדִים, דְּהֵינּוּ שֶׁהוֹצִיאֵם מִהַגְלוּת שֶׁלֹּא תִשְׁלַט עֲלֵיהֶם מַלְכוּת הַרְשָׁעָה וּמִבְּאֵר וְהוֹלֵךְ וְאֲשִׁבֵּר מוֹטוֹת עֲלֵכֶם וְאֲזָלָה אֲתֶכֶם קוֹמְמִיּוֹת בְּקוּמָה זְקוּפָה, הֵינּוּ בְּחִינַת אֲנִשִּׁי חֵיל וְכוּ' הַפֶּרַח הַעֲבָדוֹת, אֲדַרְבָּא, יִהְיֶה לָהֶם לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל חֵלֶק בְּמַלְכוּת דִּקְדוּשָׁה שְׁעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יִזְכּוּ לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן כִּנּוּי:

בעין כל זה בהתורה הנ"ל ותבין דברינו היטב:

יורה דעה, הלכות פדיון בכור, ה"י

אזָה, וְרַדְפֶתֶם אֶת אִיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לַפְּנִיכֶם לַחֲרֹב וְרַדְפוּ מִכֶּם חֲמֹשֶׁה מָאָה וְכוּ'. כִּי צָרִיךְ שְׂיִתְחַזֵּק בְּכָל כּוֹחַ לְהִיּוֹת אִישׁ חַיִּל וְכוּ' שְׂיִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּמַלְכוּת וּמְמַשְׁלָה דִקְדוּשָׁה וְעַיִן לְקַמֵּן עַל פְּסוּק מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וְכוּ' שְׁעָרַת הַמַּלְכוּת וְהַמְּשַׁלָּה הוּא מְמַשְׁלָה דִקְדוּשָׁה, דְּהֵינּוּ כְּשִׁמְתַגְבְּרִים לְהַאִיר הַדַּעַת בְּחִבְרוֹ וְכוּ'. וְזֶהוּ, וְרַדְפֶתֶם אֶת אִיְבֵיכֶם וְכוּ'. כִּי לְכַאוֹרָה תִּמְוָה מֵהוּ הַבְּטָחַת הַבְּרָכָה הַזֹּאת שְׂיִרְדְּפוּ אֶת אִיְבֵיכֶם וְכוּ' וְכִי זֶהוּ הַתְּכִלִּית הָאֲמִתִּי שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשַׁת שְׂיִרְדְּפוּ אֶת אִיְבֵיכֶם וְיִפִּילוּ אוֹתָם בְּחֲרֹב וְכוּ' לְנַקְמָה וְלִשְׁפָרָה דָּם חַס וְשָׁלוֹם, הֲלֹא ה' יִתְבָּרַךְ חֹפֵץ בְּשָׁלוֹם וּמִבְרָךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם וְהִיָּה דִי בְּהַבְטָחַת וְנִתְּנִי שָׁלוֹם בְּאַרְץ וְלִמָּה לִנְוֹ לְרַדֵּף אַחֵר הָאוֹיְבִים. אַךְ בְּאֲמַת זֶה יְדוּעַ שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת לֹא נִבְרָאוּ כִּי אִם בְּשִׁבִיל לְהַפִּיר וְלִידַע אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזֶהָר בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעִין לֵהּ. וְעַל-כֵּן הִכָּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שְׂיִקְבְּלוּ תוֹרָתוֹ שֶׁהוּא הַדַּעַת הַקְּדוּשָׁה שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְפִירִין וְיִדְעִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן כָּל הַגְּדֻלָּה וְהַמְּלֻכָּה שְׂיִכָּא רַק לְיִשְׂרָאֵל שְׁעוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שְׂזוֹכִים לְזֶה הַדַּעַת שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הִכָּל וְעַל-כֵּן רַק הֵם קְרוּיִים אָדָם, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, כִּי מִי שְׂאִין בּוֹ זֶה הַדַּעַת הוּא חַיָּה בְּדַמּוֹת אָדָם, כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה הַנִּל"ל. וּבְשִׁבִיל זֶה מְחִיב כָּל אֶחָד לְעַסֵּק בְּיִשׁוּב הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ לְהַכְנִיס הַדַּעַת הָאֲמִתִּי בְּאַחֲרִים שְׂזֶה עָקֵר עוֹסֵק בְּיִשׁוּב הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר שֵׁם וְכוּ'ל. וְכִשְׂיִשְׂרָאֵל יִזְכוּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ הֵם מְחִיבִים לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל כּוֹחַם לְהַכְנִיס זֶה הַדַּעַת גַּם בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב, סִפְרוּ בְּגוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ וְכוּ'. וְכַתִּיב, הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתַי וְכוּ' וְכֵן בְּפִסְוִיקִים הַרְבֵּה. וְזֶהוּ כָּל הַמְּלַחְמוֹת מִצְוָה שְׂנַצְטוּ יִשְׂרָאֵל, הִכָּל הוּא כְּדִי לְהַשִּׁיבֵם אֶל הָאֲמִתִּי לְהוֹדִיעַם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים שְׂזֶהוּ הַתְּכִלִּית הָאֲמִתִּי. וְזֶה עָקֵר הַבְּטָחַת וְרַדְפֶתֶם אֶת אִיְבֵיכֶם וְכוּ' בְּחִינַת בְּקֶשׁ שָׁלוֹם וְרַדְפֶהוּ, בְּחִינַת מֵה שְׂאִיתָא בְּזֶהָר הַקְּדוּשָׁה, זְכָאָה מֵאֵן דְּאִסִּיד בְּיָד דְּחִיבָא וְכַעֲבִי לְמַרְדֵּף אֲבַתְרָה. כִּי זֹאת הַרְדִּיפָה הִיא עָקֵר הַשָּׁלוֹם הָאֲמִתִּי, כִּי כָּל זְמַן שְׂאִין זוֹכִין לְדַעַת הַנִּל"ל וְאִין עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ חַס וְשָׁלוֹם וְאִין יוֹצֵאִין מַעֲשׂוֹת וּפְגָמִים חַס וְשָׁלוֹם אֲפֹלוּ נְדָמָה שְׂיִשׁ לוֹ שָׁלוֹם גְּדוֹל אִין זֶה שָׁלוֹם כָּלל כִּי אִין שָׁלוֹם אֲמֵר ה' לְרָשָׁעִים, כִּי כָּל זְמַן שְׂאִין מַעֲשִׂיו עוֹלִים יָפָה כְּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אִיר אֲפָשֵׁר שְׂיִהְיֶה לוֹ שָׁלוֹם אֲמִתִּי כִּי הֲלֹא גַם בְּעַצְמוֹ אִין שָׁלוֹם, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב, אִין שָׁלוֹם בְּעַצְמִי מִפְּנֵי חֲסָאִתִּי (וְעַיִן בְּמִקּוֹם אַחֵר מִזֶּה):

בְּזֶהוּ בְּחִינַת וְרַדְפֶתֶם אֶת אִיְבֵיכֶם, שְׂכַשְׂעֵשׂוּ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ מִצְוָה עֲלֵיהֶם לְרַדֵּף אֶת אִיְבֵיכֶם כְּדִי לְהַחֲזִירָם לְמוֹטֵב לְקַרְבָּם אֶל הָאֲמִתִּי שְׂזֶהוּ עָקֵר הַשָּׁלוֹם בְּחִינַת הָאֲמִתִּי וְהַשָּׁלוֹם אֲהַבּוּ שְׂזֶהוּ בְּחִינַת בְּקֶשׁ שָׁלוֹם וְרַדְפֶהוּ בְּחִינַת בְּעִי לְמַרְדֵּף אֲבַתְרָה. וְזֶהוּ, וְנָפְלוּ אִיְבֵיכֶם לַפְּנִיכֶם לַחֲרֹב, הֵינּוּ עַל-יְדֵי תְּפִלוֹת וּבְקִשׁוֹת שֶׁהֵם נִקְרָאִים חֲרֹב, בְּחִינַת בְּחֲרֹבִי וּבְקִשְׁתִּי, כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה (סִימָן ב' לְקוּטִי חֵלֶק א') שְׁעָקֵר הַכְּלִי זֵין דִּקְדוּשָׁה הֵם תְּפִלוֹת וּבְקִשׁוֹת, עַיִן שֵׁם. וְזֶהוּ, וְרַדְפוּ מִכֶּם חֲמֹשֶׁה מָאָה וּמָאָה מִכֶּם רַבְּבָה יְרַדְפוּ וְכוּ'. וּפְרַשׁ רַש"י שְׂיִפִּלוּ לַפְּנִיכֶם שְׂלֹא כְּדָרְךָ הַטָּבַע, כִּי צָרִיכִים לְהִיּוֹת אִישׁ חַיִּל וְכוּ' שְׂיִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּהַמְּשַׁלָּה דִקְדוּשָׁה וְיִהְיֶה חֲזָק בְּדַעַתוֹ בְּהָאֲמִתִּי מֵאֵד, כִּי סוּף כָּל סוּף יִתְגַּלֶּה הָאֲמִתִּי לְאֲמִתּוֹ, כִּי קוּשְׁטָא קָאִי וְאֲמִתִּי מֵאַרְץ תִּצְמַח וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאִי יֵשׁ כּוֹחַ לְחַמְשָׁה הָאוֹחֲזִים בְּהָאֲמִתִּי לְרַדֵּף מָאָה לְרַדֵּף אַחֲרֵיהֶם בְּדַבּוּרֵי אֲמִתִּי וּבְתַחֲנוּת וּבְקִשׁוֹת לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲרֹב וְכַלִּי זֵין שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַד שְׂיִכְבְּשׁוּ אוֹתָם וְיִכְנִסוּ בָּהֶם הַדַּעַת הָאֲמִתִּי וְאַחַר כֵּן וּמָאָה מִכֶּם רַבְּבָה יְרַדְפוּ הִכָּל כְּנ"ל. וְאֵז, וּפְנִיתִי עֲלֵיכֶם וְכוּ' וְהִקְמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם. וּפְרַשׁ רַש"י, לֹא כְּבְרִית הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁהַפְּרָתָם אוֹתָהּ אֲלֵא בְּרִית חֲדָשָׁה שְׂלֹא תוֹפֵר וְכוּ'. וְהַתְּהַלְכָתִי בְּתוֹכְכֶם אֲטִיל עִמְכֶם בְּגֵן עֵדֵן וְכוּ'. כִּי עָקֵר כָּלל כָּל הַבְּטָחוֹת הָאֵלוּ הֵם תְּכִלִּית שְׂעִשׂוּעַ הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַבָּא בְּגֵן עֵדֵן שְׂעָקֵר תַּעֲנוּגָם שְׂיִפִּירוּ וְיִדְעוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹקִים וְכוּ' רַק מִחֲמַת שְׂאִי אֲפָשֵׁר לְזַכּוֹת לְכָל זֶה כִּי אִם מִי שְׂטָרַח בְּעַרְבֵי שִׁבְתֵּי וְכוּ' וְעָקֵר הַיְגִיעָה וְהַטָּרְחָא בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא לְצַאֲתָא מִהַקְּלָלָה שֶׁל חֲסָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׂעָקֵרָה הִיָּה בְּעַנְיָן הָאֲכִילָה עַד שְׂיִזְכָּה עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה דִיקָא לְהַאֲרַת הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵה רַב טוֹבָךָ וְכוּ' וְכוּ'ל. עַל-כֵּן הַתְּחִילָה הַפְּרָשָׁה, אִם בְּחֻקְתִּי תִלְכוּ מִהַבְּטָחוֹת בְּרַפְתִּי הָאֲכִילָה, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכוּ לְהַאֲרַת הַרְצוֹן שֶׁהוּא עָקֵר הַתְּכִלִּית וְכוּ'ל: